

Riemer Paula

Ez a kép édesanyámat, Riemer Paulát (született Mittelman Paula) ábrázolja 14 éves korában, ez azt jelenti, hogy 1911-ben. A kép Marosvásárhelyen készült, a Csonka Géza Fényképészeti Műtermében, ami a Kossuth utcában volt [ma Călărași utca]. A műtermet 1904-ben alapították.

Nem volt zsidó iskola abban az időben, mikor édesanyám gyerek volt, ezért a négy elemi és a négy polgári iskolát Marosvásárhelyen egy katolikus felekezeti iskolában végezte el [A Magyar Zsidó Lexikon szerint a marosvásárhelyi hitközség közvetlenül az 1849. évi szabadságharc után alakult (azelőtt a városi tanács nem is engedélyezte zsidók letelepedését a városban). A hitközség pár évvel a megalakulása után létesített egy öttanerős, hétosztályos elemi iskolát. Lehetséges, hogy az anya kisgyermekkorában, a 20. század első éveiben átmenetileg nem működött az iskola? Lehet, hogy messze volt a lakóhelytől? Nem tudjuk kideríteni. -- A szerk.]. A zárda épülete a mai művészeti iskola épülete volt a Szentgyörgy utcában [ma Revolutiei utca]. Apácák vezették, az apácák voltak a tanárok, és ott végezte el édesanyám a négy polgárit. A polgári után abban az időben a lányok nem érettségiztek, nem volt felső leányoktatás, a felső leányiskola volt a maximum, amit édesanyám elvégzett. Hogy a felső leányiskola hol volt, azt nem tudnám megmondani. A húga, Ágnes már érettségizett [lásd: érettségizett nők Magyarországon]. Édesanyám az ő idejében nagyon szépnek számított. Fehér bőre volt, nem az a vékony, flepper [fiús] típus, ahogy azt hívták annak idején, hanem egy teltkarcsú, magas valaki. Szóval egy nagyon szép lány volt, gyönyörű szőke hajjal, nagyon hosszú haja volt. Felőttkorában kontyban hordta a haját, súlyos volt a kontya, és mesélte, hogy mindig fájt a feje a nagy kontytól. Miután már férjnél volt -- Lónyán laktak még akkoriban --, az 1920-as években jöhetett divatba a rövidebb haj, akkor levágatta, hogy ne szenvedjen annyit a súlyos konty miatt. Lány korában Marosvásárhelyen bálkirálynő: Miss Bál és Miss Vásárhely volt. A mese róla nagyon érdekes: tekintettel arra, hogy nagyapa egy bankigazgató volt, tehát valakinek számított egy olyan kisvárosban, mint Marosvásárhely, meg volt híva bálokra is. A háború idején -- ez úgy tudom, hogy 1918-ban történt -- volt egy nagyon elegáns bál Marosvásárhelyen, ahol jelen volt József főherceg [Habsburg József főherceg (Alcsút, 1872 -- Rain bei Straubing, Bajorország, 1962): tábornagy, az MTA tagja, 1936--1944 között elnöke (1944 végén elhagyta Magyarországot), József nádor unokája, mint hadsereg- és hadseregcsoporthadparancsnok részt vett az első világháborúban (az interjúalany által említett időben, 1916 novembere és 1918 januárja között az erdélyi-bukovinai hadszíntéren volt hadseregcsoporthadparancsnok). -- A szerk.], és anyukát kérte fel az első táncra. Ez azt jelentette, hogy anyuka nagyon szép lány volt, nem az előkelőségéért kérték fel, nem a pozíciójáért, hanem valóban a külsejéért. Ezt büszkén mesélte az édesanyám. A bált, azt hiszem, már akkor létezett a Kultúrpalota, bizonyára ott tartották meg.